

TIBBİ SEKRETERLİKTE MESLEKİ ETİK

Yrd. Doç. Dr. Perihan ŐENEL TEKİN

DEONTOLOJİ:

- **YUNANCA KÖKENLİDİR.**
- **DEONTO:GÖREV**
- **LOGOS:BİLİM**
- **DEONTOLOJİ bir ödevler ve yükümlülükler bilgisidir, görev ve bilim anlayışı, davranış ilkeleri, meslek ahlakı gibi kavramları kapsar.**

- **Ödev:**Yerine getirilmesi vicdani yükümlülük olan görevdir .Öznel bir anlam boyutu taşır . Kişinin belirli bir görevi yerine getirmesinin yahut bir davranışta bulunmasının veya bulunmamasının o kişi için zorunlu olduğunu gösterir. Ödev daima kişiseldir, görev ise kişiden bağımsızdır. Ödevde zorunluluk ve yükümlülük söz konusudur, oysa görevde işlevin sağlayacağı yarar ön plandadır.

- **Yükümlülük:** Bir emir yada yasağa uyma zorunluluğunun kişiye yüklenmesi demektir. Öznel olarak kişi bu işi ödev saymasa da bireyüstü otorite kişiyi buna zorlar. Bütün mevzuat ve geçerli ahlak kuralları hatta birçok etiket kural böyledir.

- **Deontoloji bu gruptadır.**
- **Deontoloji** uyulması gereken ölçütlerin tümünü içeren ve tartışılmaya açık olmayan bir kurallar bütünüdür. Tıpkı yasalar gibi. Deontolojinin sorusu:”**NE YAPMALI**” “**NE YAPMAMALI**”

- **ETİK** yunanca ethos sözcüğünden gelmektedir.
- Ahlak kuramı yada teorik ahlak diye basitleştirilebilecek olan bu terim , İyonyalı filozoflardan bu yana “iyi”, ve “doğru” kavramlarının ne olduğunu, mutlak iyi, mutlak doğru olup olmadığını ve bunlara ulaşıp ulaşılamayacağını araştıran zihinsel bir çabadır.

- Normların temelleri ve içerikleri felsefe tarafından sorgulanır. Bunların arasında iyi -kötü , doğru –yanlış ile ilgili olanlarının temellerini inceleyen felsefe dalına **ETİK** denir.
- Etiğin konusu değerlerin incelenmesi ve yorumudur.
- Ele aldığı sorunlar açık uçlu verdiği yanıtlar yorumsaldır.

- **ETİK** sözcüğü günümüzde ahlak sözcüğü ile karışmaktadır.
- **Ahlak**, bireyin doğuştan getirdiği huy özellikleri anlamına gelmekte, ancak daha pratik bir kaygıyla toplumun benimsediği değer sistemi anlamında kullanılmaktadır.
- Dilimizde ahlak bir yandan kişinin sonradan edindiği tutum ve davranışlar için kullanılırken, öte yandan toplumun benimsediği değer sistemlerinin de adı olmuştur.

- **DEĞER**, nesne ve olayların insan açısından önemini belirleyen özellikleridir.
- Değer, nesne ve olayların bireysel ve öznel önem taşıyan niteliğini dile getirir.

- **Tıbbi etik**, tıp uğraşının değişik yönlerinin yürütülmesi sırasında ortaya çıkan değer sorunlarının, çatışmalarının tartışıldığı, açıklığa kavuşturulduğu, çözüm yollarının bulunmaya çalışıldığı bir etkinliktir.
- Tıbbi etiğe, etiğin tıp olgusu içindeki farklılaşmış uzantısı ya da tıp içindeki değer sorunlarına etik gözlüğü ile bakılması da denebilir.

- Tıbbi etiğin temel amacı mutlak iyiyi bulmaktır.
- Tıbbi etikte sorunları değerlendirirken yol gösterici etik ilkeler:
 - Dürüstlük ilkesi
 - Yaşama saygı ilkesi
 - Zarar vermeme ilkesi
 - Adalet ilkesi
 - Yasallık ilkesi dir.

- Etik sorunlar karşısında yargıda bulunurken temelde dikkat edilmesi gereken nokta, gelişigüzel davranılamayacağıdır.
- Daha önceden belirlenmiş yasa varsa ona göre davranılmalıdır.

- Günümüzde etik alanında varlığını sürdüren ve birbirinden bazı farklılıklar gösteren 4 temel yaklaşım vardır.
- **1- ERDEM ETİĞİ**
- **2-YARARCI ETİK**
- **3-ÖDEV ETİĞİ (KANT ETİĞİ=DEONTOLOJİK ETİK)**
- **4-HAKLAR ETİĞİ**